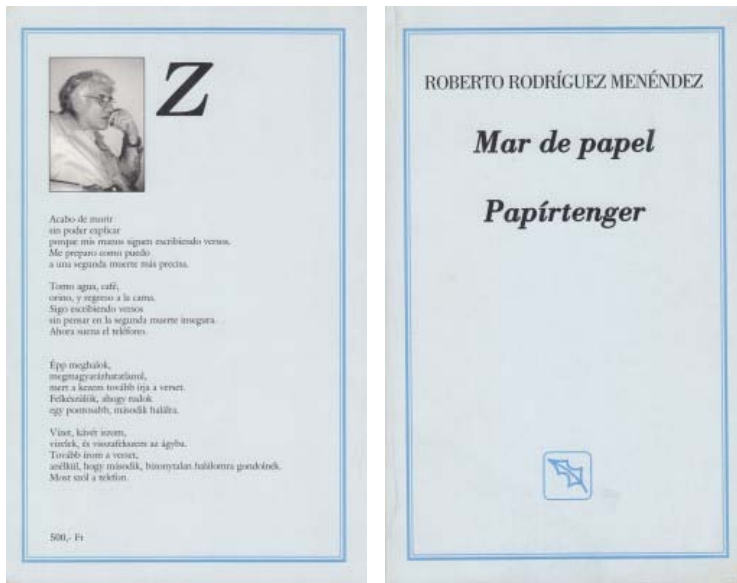

ROBERTO RODRÍGUEZ MENÉNDEZ

Mar de papel / Papírtenger

BUDAPEST

Készült a Magyar-Kubai Baráti Társaság támogatásával

Sorozatszerkesztő:
SIMOR ANDRÁS

Tipográfia:
DOMJÁN ISTVÁN

© Roberto Rodríguez Menéndez

Hungarian translation:
© Dobos Éva
© Simor András

Acabo de morir
sin poder explicar
porque mis manos siguen escribiendo versos.
Me preparo como puedo
a una segunda muerte más precisa.

Tomo agua, café,
orino, y regreso a la cama.
Sigo escribiendo versos
sin pensar en la segunda muerte insegura.
Ahora suena el teléfono.

Épp meghalok,
megmagyarázhatatlanul,
mert a kezem tovább írja a verset.
Felkészülök, ahogy tudok
egy pontosabb, második halálra.

Vizet, kávé iszom,
vizelek, és visszafekszem az ágyba.
Tovább írom a verset,
anélkül, hogy második, bizonytalan halálomra gondolnék.
Most szól a telefon.

Letölthető:

[\[PDF formátumban \]](#) [\[EPUB formátumban \]](#)

Es mi deseo, hermano, dedicarte estos poemas. Pero lo real es que son tuyos y me emociona que me los dediques a mí. La verdad siempre tiene dos rostros. No sé si debes firmar Roberto o Roberto Sandalio. De todas maneras escribe los dos apellidos y que el cielo se apiade de nosotros.

Testvérem, neked szeretném ajánlani ezeket a verseket. Valójában a tied, és örülök, hogy te nekem ajánlod őket. Az igazságnak mindig két arca van. Nem tudom, hogyan kellene aláírnod őket, Roberto vagy Roberto Sandalio. De mindenképpen írd le mind a két keresztnévet, és az ég

El otro que eres tú.

legyen hozzánk irgalmas.

A másik, aki te vagy.

Prólogo

Roberto Rodríguez Menéndez, tras publicar algunos poemas sueltos y ganar menciones en diversos concursos en su país en 1971 obtuvo el premio de poesía en el Concurso Premio «David», con su manuscrito *Flores llueven revolución*. El joven poeta que ganó el máximo galardón en el Premio «David»,convocado por la Unión de Escritores y Artistas de Cuba, rindió homanaje en su libro a la hazaña guerrillera de Ernesto Che Guevara. El libro se publicó un año después, en 1972.

En Cuba poetas de diferentes generaciones consideraron como un deber interior hablar sobre aquella hazaña expresando su propio Yo lírico en este tema, entre ellos Nicolás Guillén, Cintio Vitier, Fina García Marruz, Eliseo Diego, Miguel Barnet. En América Latina varios representantes de la poesía rebelde del continente, Mario Bencdetti, Enrique Lihn, Juan Gelman, Roque Dalton y otros más respondieron a este desafío no para que lluvieran sobre el héroe torrentes de palabras y torrentes de versos, sino por el mismo deber interior conocedores de «que el hecho desnudo será siempre su mejor epitafio.»

¿No fue un atrevimiento de parte de un poeta joven adherirse al coro de poetas entre quienes había hasta los mayores representantes de la poesía del continente?

El resultado justifica su valor. El libro *Flores llueven revolución* no es una colección de consignas revolucionarias poetizadas con preciosismos. «¿Dónde comienza Che tu nombre?» – pregunta el poeta en su elegía dedicada al guerrillero heroico, y responde con poemas que son testimonios de la guerrilla partiendo de lo leído en las páginas del *Diario* de Che Guevara.

Su segundo libro de poemas donde aparecen sólo once poesías, se publicó en 1984, con el título *Soplo de buen tiempo*, también como el anterior publicado en La Habana. En el texto se advierte un giro lírico que se manifiesta en una nueva propuesta temática donde el poeta asume posiciones filosóficas ante asuntos como el amor de la pareja, la muerte, el hombre ante el mundo que vive, el poeta que fue y el que vendrá.

Para esta selección también hemos podido utilizar los poemas de su libro inédito titulado *La magia de la vida*.

Durante las últimas décadas publicó tres libros de testimonio (*La casa de todos*, 1986; *Una muchacha llamada Celia*, 1996; *Un joven cubano en el Ejército Rojo*, 1997) y un libro de entrevistas, *El juego de los asombros*, 1999. Una selección de sus cuentos, *El pulso de serpiente*, apareció en nuestra serie titulada cuadernos/Z, en 2004. Sus poemas y cuentos han sido publicados en antologías, revistas y periódicos cubanos y extranjeros.

El poeta trabaja en el Instituto Cubano de Radio y Televisión, donde se destacan sus novelas radiales, su actividad como publicista, profesor de dramaturgia, director de programas y especialista de arte de los medios masivos de comunicación.

¿Qué caracteriza su poesía actual?

Según los críticos cubanos la influencia más clara entre los poetas de la llamada Generación de 50, la primera generación poética de la Revolución Cubana fue la de César Vallejo. En las otras generaciones hay otras influencias también, sobre todo la de José Lezama Lima, una cierta encarnación barroca del lenguaje e imágenes poéticas.

Las palabras claves de la poesía última de Roberto Rodríguez Menéndez son: sombra, nada, sueño, silencio maravilloso, pasión oculta, magia. Para entender bien estas palabras y su significado en su taller poético veamos el poema *El otro que soy*.

El poeta nació el 3 de septiembre de 1944, en La Habana. Su hermano Roberto murió apenas un año antes del nacimiento del poeta. En las dedicatorias del libro *Flores llueven revolución* la segunda es: «A Roberto, mi hermano: El que me dejó para toda mi vida su muerte temprana. Y sobre todo ahora que ya somos uno mismo.»

Citemos esta historia como me la contó el poeta mismo en una carta:

«Mi hermano Roberto Rodríguez Menéndez nació el 20 de diciembre de 1931 y falleció el 23 de agosto de 1943, cuando tenía 11 años de edad. Su agonía duró 40 noches tras una operación de apendicitis que se le complicó. La falta de penicilina que aún no había entrado a Cuba evitó combatir debidamente la infección que acabó con su vida. Mis padres, mis hermanos mayores y toda la familia sufrió un golpe terrible. Desesperada mi madre, creyente muy espiritual, acudió a importantes personas consagradas al espiritismo en nuestro país. El resultado fue que le pronosticaron que volviera a salir embarazada pues vendría de nuevo su hijo en ese parto. También le dijeron que traería al mundo un varón que se movía entre papeles y asuntos de cultura y que era el que se había ido. Mi madre se embarazó y me parió a mí para el 3 de septiembre de 1944, es decir, un año y apenas unos días después de la muerte de su hijo mayor. En el momento del alumbramiento la partera, la misma de su primer parto, me recibió a mí y le dijo conmigo en sus brazos: „Elvira, es Robertico... tiene el mismo lunar en la frente...”. A partir de aquel momento y tras ponerme el mismo nombre (diferenciado sólo por el segundo que es Sandalio), comenzaron a ocurrir acontecimientos muy llamativos: yo decía cosas o narraba cosas de la familia que habían ocurrido antes de mi nacimiento y como si yo las hubiera vivido o presenciado, comencé a tener los mismos exactos gustos y juegos de infancia que él, y en las fotos éramos la misma imagen (gemelos de cuerpo y alma). Muchos años después yo iría acompañando a mi madre en fechas especiales al cementerio de Colón, donde están los restos de mi hermano. Siempre veía mi nombre en su tumba y en verdad lo sentía más vivo que nunca. Toda una vida ha transcurrido y lo sé a mi lado, compartiendo mi edad y teniendo la certeza que lo que yo escribo (poemas, cuentos, novelas) los está escribiendo él, quien, además, determina el ritmo en que van brotando mis libros nuevos. Por eso a veces no sé cuando voy a concluir un texto pues él lo decide por mí. Toda la familia ha vivido esta historia en verdad real y apasionante y que creo recordar que sólo la conocen dos o tres amigos. Es asunto de familia que

Elószo

Roberto Rodríguez Menéndez, miután hazája különféle irodalmi versenyein helyezést ért el és lapokban verseket publikált, 1971-ben elnyerte a Premio „Dávid” elnevezésű irodalmi verseny költészeti díját *Virágok forradalmat záporoznak* című kéziratával. A fiatal költő, aki a Kubai írók és Művészek Szövetsége által meghirdetett Premio „Dávid” fődíját elnyerte, Ernesto Che Guevara hősi gerillavállalkozásának állított emléket könyvében. A kötet egy év múlva, 1972-ben jelent meg.

Kubában különböző nemzedékek költői érezték legelső kötelességüknek, hogy beszéljenek erről a hőstetről saját lírai Énjüket ebben a témában megszólaltatva, köztük Nicolás Guillén, Cintio Vitier, Fina García Marruz, Eliseo Diego, Miguel Barnet. Latin-Amerikában a lázadó költészet számos képviselője, Mario Benedetti, Enrique Lihn, Juan Gelman, Roque Dalton és mások szintén válaszoltak erre a kihívásra, nem azért, hogy szavak és verssorok áradata záporozzon a hősre, hanem ugyancsak belső meggyőződésből, jól tudva, hogy „legjobb sírfelíratra mindig maga a mezelen tény marad.”

Nem volt merészség a fiatal költő részéről olyan költők kórusához csatlakozni, akik közt a kontinens legnagyobb képviselői is megtalálhatók?

A végeredmény hitelesíti bátorságát. A *Virágok forradalmat záporoznak* című kötet nem forradalmi jelszavak gyűjteménye keresett modorosságokkal költőivé téve. „Hol kezdődik, Che, a te neved?” – kérdezi a költő a hős gerillának szentelt elégiában, és olyan költeményekkel felel, amelyek a gerillaháború dokumentumai, a Che Guevara *Naplójának* oldalain olvasottakból nyerve ihletésüket.

Második verseskötönyve, amelyben mindössze tizenegy vers van, 1984-ben jelent meg *Jó idő futalma* címmel, és mint az előző, ugyancsak Havannában. Lírai fordulatra figyelhetünk fel a szövegben, ami új témák keresésében nyilvánul meg, ahol a költő filozófiai síkon igyekszik megfogalmazni olyan kérdéseket, mint a párhelyesség, a halál, az ember az őt körülvevő világban, a költő, aki volt, és aki lesz.

Gyűjteményünk számára *Az élet mágiája* című kiadatlan könyvének verseiből is válogathattunk.

Az utóbbi évtizedekben három dokumentumkönyvet (*Mindenki háza*, 1986; *Egy lány, akit Celiának hívtak*, 1996; *Egy kubai a Vörös Hadseregben*, 1997) és egy interjúkötetet adott ki, a *Meglepetések játékát*, 1999-ben. *Kívágó karkötő* címmel kiadtunk egy válogatást elbeszéléseiből sorozatunkban, a Z/füzetekben, 2004-ben. Versei és elbeszélései kubai és külföldi antológiákban, folyóiratokban, lapokban jelentek meg.

A költő a Kubai Rádió és Televízió Intézményében dolgozik, ahol rangos rádiójátékok szerzőjeként, tevékeny publicistaként, a dramaturgia tanáraként, műsorigazgatóként, médiaművészen szakértőként vált ismertté.

Mi jellemzi jelenlegi költészetét?

A kubai kritikusok az ötvenes évek, a kubai forradalom első költő-nemzedékének költői között a legnyilvánvalóbb hatásként César Vallejo hatását jelölik meg. Más nemzedékeknel más hatásokra is felfigyelhetünk, leginkább José Lezámá Limáéra, a nyelv és a költői képek egyfajta barokk megformálására.

Roberto Rodríguez Menéndez legutóbbi költészetének kulcsszavai: árnyék, semmi, álom, csodás csönd, titkok szenvedély, mágia. Ha ezeket a szavakat és költői műhelyében való jelentésüket megérteni szeretnénk, érdemes *A másik, aki én vagyok* című versét idéznünk.

A költő 1944. szeptember 3-án született, Havannában. Testvére, Roberto alig egy évvel a költő születése előtt halt meg. A *Virágok forradalmat záporoznak* dedikációi között a második így szól: „Robertónak, testvéremnek: aki egész életemre rám hagyta korai halálát. És leginkább most, mivel már egyek és ugyanazok vagyunk.”

Idézzük fel a történetet úgy, ahogyan a költő maga egy levélben nekem megírta:

„Testvérem, Roberto Rodríguez Menéndez 1931. december 20-án született és 1943. augusztus 23-án halt meg, 11 éves korában. Haldoklása negyven napig tartott, egy vakbélműtét után, melynek során komplikációk léptek fel. Kubában még nem volt penicillin, és annak hiánya megakadályozta, hogy hatékonyan küzdjenek az étellel végző fertőzés ellen. Szüleim, idősebb testvéreim és az egész család számára rettenetesen csapás volt. Késégsbesett édesanyám, aki mélyen hitt a spirituális dolgokban, az országunkban élő neves spiritiszta személyiségekhez fordult segítségért. Megjósolták neki, hogy ha ismét teherbe esik, fia a szüléskor visszatér. Azt is mondták, hogy olyan fiút fog világra hozni, aki papírok és kulturális ügyek közt tölti majd életét, akárcsak az, aki elment. Anyám teherbe esett, és megszült engem 1944. szeptember 3-án, vagyis egy évvel és néhány nappal legidősebb fia halála után. A szüléskor a bába, ugyanaz, aki az első szüléskor is segédkezett, kezében tartva engem, azt mondta anyámnak: „Elvira, ez Robi, ugyanolyan anyajegy van a homlokán...” Ettől kezdve, miután én ugyanazt a nevet kaptam (csak második keresztnevem, a Sandalio név különbözött), nagyon is figyelemre méltó dolgok történtek: olyan dolgokat mondtam vagy családi ügyeket meséltem, amik születésem előtt történtek, és úgy, mintha én éltem volna át azokat, vagy jelen lettem volna, amikor megtörténtek; éppen olyan dolgokban és játékokban lettem örömmet, mint ő, a fényképeken egyformák voltunk (lélekben és testben ikrek). Sok éven át azután, bizonyos különleges alkalmakkor elkísértem anyámat a Colón temetőbe, ahol testvérem földi maradványai nyugodtak. Mindig ott láttam a nevemet a síremléken, és mi tagadás, testvéremet annyira élőnek éreztem, mint soha mások. Telt-múlt az élet, és őt oldalamon tudtam, velem együtt növekedtem, és bizonyos voltam, hogy amit én írok (versek, elbeszélések, regények), azt ő is írja, és ráadásul, megszabja annak a ritmusát is, hogyan születnek új könyveim. Ezért néha már nem tudom, hogy amikor egy szöveg végére érek, nem ő dönt-e helyettem annak befejezéséről. Egész családuknak valódi és lelkesítő igazságként élte át ezt a történetet, és úgy rémlik, hogy csak két-három barátom ismeri. Ezért töltött el akkor örömmel, amikor megtudtam, hogy írni akarsz erről, habár

pide luz. Por eso me ha emocionado tanto saber que escribirás sobre esto aunque algún lector pueda pensar que es pura ficción. Pero mi hermano se encargará de que ocurra el milagro.»

Por eso habla de la manera de ser uno entre dos cuerpos en su poema. La lluvia no le llueve a él sino también al hermano. Oye las voces de una viajera herencia, y pregunta: «¿quién morirá primero?» La respuesta es: «El otro que soy ya eres tú.»

Pienso en nuestro Miklós Radnóti, autor del *Mes de gemelos*, y en su poema: «Fui yo un bebe feo, agresivo / madrecita que pariste gemelos – ¡tu asesino!», y en su pregunta: «¿valieron las dos muertes?» aludiendo a la muerte de la madre y del hermano que nació muerto o vivió cinco minutos después de salir al mundo. «Y ahora no se puede saber que yo habré muerto o mi hermano. Si hay gemelos ¿cómo se puede saberlo?»

Però más allá de los misterios, el poeta no repara en vitrinas visitando la casa natal de José Martí, «sino en el grito que se agranda tras el silencio de cristal.», así lo declara en el poema „El silencio de cristal” aparecido en su libro „Soplo de buen tiempo”, estos versos y los que escribió a su hermano indican , sin lugar a dudas, el macro y micromundo que nutren las fuentes de su poética.

«Globaliza tu corazón, rompe tu aislamiento» – dice Roberto Rodríguez Menéndez en su poema titulado *Nuevo milenio*.

El poeta sabe que habrá vida en la vida que seguirá a su vida, y en nombre de ella escribe sus versos.

András Simor

FLORES LLUEVEN REVOLUCIÓN

Poema al Che

C

Dónde comienza Che tu nombre
tu nombre de sangre y camino arriba
con sol entre las hierbas río centelleante
dónde encontrarte sino en tu nombre de árbol
o libro de cabecera pequeños detalles de hogar
con olor a siempre
dónde empezar con tu caravana de victorias
o tus noches asmáticas a puro corazón quijotesco

o seguir por tus huesos
o las dos barbas
o las dos sierras
o el Africa o la ONU o el siglo
cómo cuesta creer en el siglo
cómo se sufre hueso en mano aquello de las campanas
dónde comienza Che tu nombre

luego del estampido la perorata las libras dejadas en los árboles
cuando se acababa la esperanza
y la esperanza a veces se quiere acabar y con derecho
pero vienen los hombres y la toman y acaso le dan una charla, etc.
y la esperanza le queda varios caminos
y viene el hambre y los tiros se desprenden junto a la miseria
y las largas semanas santas
y dónde Che dónde si por este si por los siglos que vengan
te preguntamos como muerto-venerable
muerto-vivo
vivo-muerto
venerable-muerto.

La gente te amará en condiciones según pase el tiempo
y los caminos dirán tus botas o tus palabras
el otoño acaso se sumará con sus cosas
o los viejos pajaritos de las selvas o los monos
y tus cenizas bajarán estrellas forradas de corazón gritando
he aquí el hombre
surge la vida se suman las características
el polvo resplandece las flores llueven revolución
el hombre atómico estalla
los colores vuelan
Che del origen
Che de los hombres
ha estallado Che hombre a partir del inicio
y las boas corren la noticia
Che del espacio y que a siglos huele su piel
te mataron te cortaron te quemaron
te amaron te suplicaron te aborrecieron
te elevaron te abrieron te registraron
¿Qué de la lengua a los pies?
o si por fin determinaron algo con tu poco aire
He aquí señores que el cielo se deposita
y a la segura no se sabe en ese instante
cómo se desarrollarán los acontecimientos
pero he aquí o la leyenda o la historia
porque

lesz olvasó, aki mindezt pusztá képzelgésnek gondolja majd. De testvérem gondoskodik arról, hogy megtörténjen a csoda.”

Ezért érzi magát versében egyetlennek két testen osztozkodva. Az eső nem csupán rája esik, hanem testvéreére is. Utazó örökség hangjait hallja, és azt kérdezi: „ki halt meg először?” A válasz: „A másik, aki én vagyok, már te vagy.”

A mi Radnóti Miklósunkra, az *Ikek havának* szerzőjére gondolok, és versére: „Erőszakos, rút kisded voltam, / ikret szülő anyácska, – gyilkosod!”, és kérdésére: „A két halál megérte-é? anyja és testvére halálára utalva, aki holtan született, vagy élt még öt perccel világra jötte után. „És most azt sem lehet tudni, hogy én haltam-é meg vagy a testvérem. Ha ikergyerekek vannak, honnan lehet azt tudni?!”

De ne álljunk meg a titkoknál, ahogyan a költő sem állt meg a vitrineknél José Martí szülőházát meglátogatva, „hanem a kiáltásig megy, mi hatalmassá nő az üvegcsönd mögött”, miként *Üvegcsönd* című versében írja, amely *a Jó idő fuvalmában* jelent meg. Ezek a verssorok és a testvéréről szólók, minden kétséget kizáróan jelzik költészete forrásainak makro- és mikrovilágát.

„Globalizáld szíved, tört szét rácsaid” – mondja Roberto Rodríguez Menéndez *Új évezred* című versében.

A költő tudja, hogy lesz élet az életben, éltenek folytatója, és ennek az életnek a nevében írja verseit.

Simor András

VIRÁGOK FORRADALMAT ZÁPOROZNAK

Költemény Chehez

C

Hol kezdődik Che a te neved
neved vérből és fölfelé vivő útból
napfénnel fűvek közt villanó folyóval
hol találok rád ha nem fatörzs nevedben
vagy a fejpárna melletti könyvben a családi fészék örök illatú
kicsiny apróságaiban
hol kezdem sorolni győzelmeid karavánját
vagy asztmás éjszakáidat quijotei tiszta szíveddel

vagy csontjaid kövessem
két szakáll
vagy két hegy
vagy Afrika vagy az ENSZ vagy a század
hogyan hihetni a században
hogyan sajdul a kézben a csont a harang nyelve
hol kezdődik Che a neved

a fegyverdörgés után szócséplés az őserdő lemarta kilók
mikor végetér a reménység
és néha véget is akar érni és joggal
de férfiak jönnek felélesztik netán szólnak hozzá, stb.
és út nyílik megint a reménység számára
és éhezés jön és lövések csattannak a nyomor
és a hosszú nagyhetek idejében
hol Che hol ha nem itt a jövőendő századokban
faggatunk téged tiszteletre méltó-halott
eleven-halott
halott-élő
halott-méltón tisztelt

A nép minden körülmények közt szeret az idő múltával csizmád vagy szavaid idézik az utat ott megy az ősz talán csatlakozik hozzád leveleivel vagy odaszállnak az erdő vén madarai vagy odaugrálnak a majmok hamvad alászáll szív védte kiáltó csillag itt az ember előtör az élet egybegyűlnek a dolgok a por ragyog virágok forradalmat záporoznak robban az ember-atom színek szállnak Che a kezdet Che a férfiak együtt robban a Che-ember a kezdet kezdete óta és óriáskígyók viszik szét a hírt Che-világegyetem mert századok őrzik-érik bőrét megölték téged szétvágtak megégettek szerettek könyörögtek hozzád gyűlöltek főlemeltek beléd nyestek kartotékba írtak Nyelvettől lábadig? vagy megállapítottak végül valamit tüdőd kevéske levegőjéből íme urak az ég alászáll és bizonyosan nem tudni ebben a pillanatban hogyan folytatódnak a történéülések de itt van legenda vagy történelem mert

H

En fin de cuentas
cada cual te podrá poseer un poco a su manera

el que te guarda en el bolsillo
el que te lanza en la piedra al río quieto
el que te llora junto al incendio y la miseria
el que te empuña con fusil bravo
el que te interroga a cama con insomnio
el que te abre cada mañana buscando las palabras
o simplemente
el que se muere a la forma de tu muerte
como tu muerte
por tu muerte
cada cual está en su derecho de elegir.
Las muertes no se venden existen como un derecho

E

ahora Che
los niños dicen: «Seamos como el che»
y tú los ves
limpiecitos escuela a la vuelta de casa
conversando contigo en sus libretas y canciones
ahora Che
cualquiera te tiene como un retrato encima del librero
mientras que dónde comienza Che tu nombre
y las estrellas se pueden coser con las boinas
y entonces las boinas negras son hermosísimas
y además
entonces el viento
o los cuentos o aquellas ejemplares horas de tu vida
como si fuera la ducha fría de la madrugada
ya que por cierto las horas son pocas y esto es una lucha de
cada hora

como decía
las boinas negras
es como una guerrilla espléndida
forrada de hombres y latas viejas sin pan
como el sueño dulce de un hombre nuevo
dispuesto a la muerte como un derecho
y todos preguntaron una vez
dónde comienza Che tu nombre
y otra vez con boina o sueño o muerte
(como un derecho)

Ahora
un ejército de sabios va a contestar la pregunta
sin embargo
el pueblo quiere dejarlo sólo en la pregunta
sólo en el guerrillero
sólo en el hombre nuevo muerto en la lucha revolucionaria
es mejor
dónde comienza Che tu nombre

Testimonio de guerrilla

I

Entre
la yaguasa, el jejen
el marigui, el mosquito y la garrapata
el hombre camina y carajea
palpándose la sangre
alza la mirada de huesos rotos
mientras el pelo le crece ralo
y las canas se le vuelven rubias
junto con la barba que nace
y las ampollas estallan allá abajo
justo donde fructifica ahora
la buena mala palabra
y el bien muerto partido en dos.
Se sigue la marcha.

h: 600 ms.

II

Un guerrillero
puede acordarse del cumpleaños de sus hijos
en medio de la noche
que se echa a dormir
sobre sus venas
con aquella comida de cotorra
o mono o paloma o palomito
explotándole en el estómago vacío
exactamente
a dos o tres jornadas de Nancahuazú.

h: 680 ms.

III

En la bendita noche
donde la luna se cuelga
como cera derretida
sobre los despojos iluminados

H

Végül is
mindenki a maga módján őriz valamit belőled
egyik zsebében tart
másik kavicsként hajít a nyugodt folyóba
ez tűzvész és nyomor mellől sirat
az dühös puskaként ragad fel
emez álmatlanul faggat ágyában
amaz minden reggel szavaid keresgélve nyit ki téged
vagy egyszerűen
a te halálod halálának formájával hal meg
amilyen a te halálod
a te halálod által
választani mindenkinek jogában áll.
A halál módzatai nem adhatók el léteznek mint választási jog.

E

most Che
azt mondják a gyerekek: „legyünk olyanok, mint che”
látod őket
tisztá ruhában iskolába haza felé menet
bizonyítványukban és dalaikban beszélgetnek veled
most Che
bárki arcképként őriz könyvespolcán
mialatt hol is kezdődik Che a te neved
csillagokat lehet varni a gerilla-sapkákra
és a fekete gerilla-sapkák akkor gyönyörűek lesznek
és azonkívül
most a szél
vagy a történetek vagy életed például szolgáló órái
mintha hideg hajnali zuhany volna
mert igaz az órák száma kevés és küzdeni kell
minden órában

így mondtad
a fekete baszk sapkák
mint ragyogó gerilla-osztag
férfiakkal és öreg konzervekkel kenyér nélkül
mint az új ember édes álma
halált vállalva ez is emberi jog
mindenki megkérdezi egyszer
hol kezdődik Che a te neved
és megint sapkával vagy álommal vagy halállal
(jogunk van mindegyikhez)

Most
bölcssek serege felel a kérdésre
mindazon által
a nép csak a kérdést akarja hallani mert
csak a partizán az
csak a forradalmi harcban meghalt új ember az
akiben leginkább
kezdődik Che a te neved

A gerillacsapat dokumentuma

I

Vadkacsa,
hehen, marigiszúnyog,
moszkito és kullancs között
megy a férfi és káromkodik
vérét tapintja
törött csontú tekintetével fölnéz
miközben szőrzete ritkásan nő
ősz szálai szőkék
akárcsak kiserkedő szakálla
és vízhólyagjai felrobbannak ott lent
azon a helyen ahol most érlelődik
a jó a rossz szó
és a szinte már halott két részre szakad.
Nem áll meg a menet.

m: 600 m

II

Egy gerilla
emlékezhet gyerekei születésnapjára
az éj közepén
erein fekve
készül aludni
törpepapagáj, majom, galambhús
vagy pálmatorzsa vacsorával
üres gyomrát kizsigerelve
pontosan
két vagy három napi járásra Nancahuazútól.

m:680 m

III

Az áldott éjben
ahol a hold úgy lóg le
mint olvadt gyertya
a néhány órája halott ló

del caballo muerto hace horas
bajan
como una caravana alada
los flacos dedos de la guerrilla hambrienta
alzando
en el ilustrísimo banquete
los futuros dolores de barriga
y las diarreas tras las hierbas
que serán como círculos de plata
cuando la luna se deposite
pretextando su derecho de comensal.
Tal es la escena.

h: 750 ms.

IV

La muerte
es una gente que sigue al guerrillero
el día menos pensado
se le para delante y le dice:
de los olores y las tumbas
así como de los violines y senderos
de recovecos mentales y televisores extraordinarios
de pelucas y Chopin y los eclipses
y viejos parques para hablar de amor
pero el guerrillero sabe
que pronto su peste a mono
hará huir a la muerte
y la muerte entonces huye
abotonada hasta el cuello con escobas y anillos oxidados
y el guerrillero sonríe
a sabiendas de que detrás de aquel árbol
la muy jodida aparición puede atraparlo
provista de una máscara «antipesteamono»
por eso la sonrisa se corta
y luego se amarra a un pájaro
y se echa al vuelo
y la paloma persigue a la muerte
y la alcanza en un viejo naranjal
conociendo bien
que allí frente al sol y las frutas
la muerte se dejará convencer
de no andar apareciendo en un mes tras los árboles
y que se aleje y suba y llegue a los 800 metros
que de seguro así como los días se acaban
el guerrillero habrá de irla a buscar
y tumbarse junto a ella si es ocasión
y pagar así la cuota de la guerra como es de suponer

h: 875 ms.

V

Allí mismo
junto a las enormes piedras
que quieren caerse en el precipicio
un guerrillero
se amarra lo mejor posible
aquellas tripas suyas
tan inquietas en el aire
con la correa de su fusil.

h: 1000 ms.

VI

Yo le digo a usted
que cuando se pasan tantos trabajos
y las ampollas en su cuerpo
son como medallas de agua y pus
y usted comparte
un buche de leche condensada con su compañero
y sabe que ya no hay más buche hasta mañana
y que cuando llega la tarde y el combate
es muy posible que tenga que verlo morir
todo reventado entre su mochila
viendo como entre las venas partidas
se le sale la leche condensada y el pus
y como aquellas medallas se le incrustan en el recuerdo
cuando usted tiene que entonces seguir adelante
y disparar toneladas de encarbonamiento
y echar pa lanté como un cojonudo
y ponerse de pie y matar y matar
y buscar entre aquellas muertes
que se cuelgan de los ojos y las hojas
la vida y el sol y el aire puro
siente entonces
lo duro y difícil que es ser revolucionario
y como aquellas lágrimas suyas
embarradas de latas de leche
hay que secarlas frente al miedo
y disparar mucho
disparar hasta la última bala
o hasta el último buche.

h: 1 200 ms.

VII

megvilágított maradványaira
aláereszkednek
mint szárnyas karaván
az éhező gerillaosztag ujynyi sovány tagjai
hozzátéve
az illusztris banketthez
a jövődő gyomorfájdalmakat
és a hasmenéseket a fűvön
mintha ezüstkörök volnának
mikor a hold helyet kér
asztaltársi jogára hivatkozva.
Ilyen a jelenet.

m: 750 m

IV

A halál
olyan lény aki a gerillát követi
a legkevésbé várt napon
elé áll és beszél hozzá:
szinekről és sirokról
éppúgy mint hegedűkről és szellemi
barangolások kanyarjairól különös televíziókról
parókákról Chopinről holdfogyatkozásokról
öreg parkokról hol a szerelemről vallanak
de a gerilla tudja
hogy majoméra emlékeztető büze
gyorsan elijesztí a halált
és menekül a halál
nyakig begombolkozva seprőkkel és rozsdás gyűrűkkel
és nevet a gerilla
tudván tudva hogy a fa mögött
a kibaszott látomás elkaphatja őt
„majombüzelleni” álarcot öltve
elfojtja hát nevetését
azután elfog egy madarat
felröpteti
és a galamb üldözi a halált
utoléri egy vén narancsligetben
jól ismeri
a nappal és a gyümölcsökkel szemközt
a halál hagyja meggyőzni magát
egy hónapig nem jelenik meg a fák mögött
és messze megy fölfelé 800 méter magasra
mert bizonyos hogy kellő nap múltával
a gerilla megkeresi őt
mellé hever ha ennek ideje eljön
így fizeti meg a háború díját miként az föltételezhető

m: 875 m

V

Ugyanott
a hatalmas kövek mellett
melyek a szakadékba készülnek hullani
egy gerilla
megkötözi a létező legjobb módon
nyugtalanul levegőbe lógó
beleit
puskája szíjával.

m: 1000 m

VI

Azt mondom önnek
annyi küszködés után
mikor testén a vízhólyagok
vzből és gennyből való érdemrendek
és megosztja
kortynyi süritett tejét bajtársával
és tudja holnapra nincs több korty
és mikor este jön és ütközet
látnia kell majd hogyan hal meg ő
szétszaggatva hátizsákjának darabjai közt
látva mikor kiszakadt ereiből
genny és süritett tej szivárog
és azok az érdemrendek kidekorálják emlékezésüképpen
mikor önnek tovább kell mennie előre
és lőnie kell tonnányi haraggal
előre mennie tökös fickóként
lábra állni ölni ölni
keresgélni a szemgödörkből és falevelekről
lelógó halálok választéka közt
életet napot tiszta levegőt
akkor érzi majd
milyen nehéz milyen kegyetlen forradalmának lenni
könnyeit a süritett tejjel
egybefolytatat
a félelem láttán fel kell szárítania
és lőni sokszor
lőni megint az utolsó golyóig
vagy az utolsó kortyig.

m: 1200 m

VII

Que en una guerrilla
ha de saberse con hambre y dolores
con pies destruidos y ojos secos de sal
con duros reveses y deseos de apretar el gatillo
 que vendrá la peste terrible
 que vendrá el hábito de la peste
 que vendrá la vida animal
 que vendrá el cielo lejísimo
 que vendrá el cumpleaños sin fiesta
 que vendrá la diarrea y el pelo molesto
 que vendrá la emboscada y la piel rota
y las libras perdidas y los huevos aquí
 que en una guerrilla
 ha de saberse
 que un día cualquiera
 en medio incluso de la lluvia
 vendrá la victoria
y que habrá que abrir así de grandes los ojos
y observar
la larga sangre envuelta en banderas
que bajará
por los viejos caminos de la montaña
mientras
desde aquí
los hombres los guerrilleros se abrazan
y buscan con las miradas
al jefe
pero el jefe está bajo la tierra
y ellos no lo quisieran así
pero qué se va a hacer
porque en una guerrilla
se vive o se muere si es verdadera.

h: 2 000 ms.

Dictador boliviano

Las fogatas,
dicen,
se veían desde muy lejos.
Era la noche de San Juan.
Los mineros metían su corazón en el fuego
y cantaban y bailaban para aplastar
los 10 grados bajo cero de la helada.
Pero el día anterior Rene Barrientos había llegado,
a Oruro
con la muerte en la cabeza.
Dicen
que bebió
 comió con apetito
 y dio órdenes.
En la madrugada el espanto de la sorpresa
dio a la muerte camino abierto.
Dicen
que la sangre ardió tanto como las hogueras
y que ambas se vieron desde pueblos cercanos.
Dicen que Barrientos esa mañana desayunó
con excelente buen humor
y que su júbilo lo llevó a cursar
felicitaciones a los mandos.
Aseguran
que esa noche, al retirarse a dormir,
le dolía la cabeza
y que cuando se miró en el espejo pudo comprobar
que en sus ojos cobraban vida diminutas hogueras.
Dicen
que por darse valor
cerró los ojos pero no logró apagar el fuego
y dicen
que desde entonces sus ojos fueron de humo
y que el humo mismo
le acuchilló para siempre los bronquios.

Homilía de martes

„Los Angeles (EEUU) – 15 de abril de 1983. (EEE). Alrededor de una docena de militares salvadoreños encabezados por Roberto D’ Aubuisson se rifaron entre si «el alto honor» de asesinar al Arzobispo Oscar Amulfo Romero en marzo de 1980, dice hoy el diario «Los Angeles Times»”.

«Mi muerte, si es aceptada
por Dios, sea por la libera-
ción de mi pueblo, y como un
testimonio de esperanza en
el futuro. Puede usted decir,
si llegasen a matarme, que per-
dono y bendigo a quienes lo
hagan.»
 Monseñor Oscar Arnulfo Romero,
 Arzobispo de El Salvador.
Monseñor Oscar Arnulfo Romero
soy un simple monaguillo de viernes
que trae sus manos adoloridas por la cruz de plata
que llega y se arrodilla
para que ampare mi secreto:

A gerillacspatban
tudni kell éhezve kínlódva
tépett lábbal sótól szikkadt szemmel
kemény csapások közt és arra vágyva hogy meghúzd a ravaszt
 hogy jön a rettenetes bűz
 jön a bűz csuhája
 jön az állati élet
 jön a messze távolodó ég
 jön az ünneptelen születésnap
 jön a hasmenés a kínzó hajzat
 jön a csapda a feltört láb
az ott hagyott kilók a herék itt
a gerillacspatban
tudni kell
bármelyik nap
az eső kellős közepén
jön a győzelem

és nagyra kell nyitni a szemet
és jól megnézni
a tengernyi vérel borított zászlókat
alászállva
a hegy öreg útjain
miközben
attól a helytől kezdve
a gerillacspat tagjai összeölelkeznek
és keresik tekintetükkel
a parancsnokot
de a parancsnok a föld alatt fekszik
és ők szeretnék ha nem volna így
de mit lehet tenni
mert a gerillaháborúban
élni vagy halni kell ha valódi az.

M: 2000 m

Bolíviai diktátor

A máglyák,
mondják,
messziről odalátszottak,
Szent János éjszakája volt.
A bányászok szívükkel szították fel a lángot,
énekeltek s táncoltak, hogy eltapossák
a mínusz tízfokos hideget.
Csakhogy előző nap René Barrientos megérkezett
Oruróba
fejében a halállal.
Azt mondják,
jó étvággal
 ivott és evett
 s parancsokat adott.
Hajnalban a meglepetés rémülete
nyitott utat a halálnak.
Azt mondják,
a vér lángolt, mint a máglyák,
s mindkettőt látni lehetett a szomszédos falvakból.
Azt mondják, Barrientos aznap reggel
pompás hangulatban reggelizett,
s örömben üdvözlő táviratban
gratulált a főparancsnokságnak.
Azt állítják,
hogy aznap este, ágyába megtérvén
migrén gyötörte,
s a tükörben maga is tisztán látta,
hogy apró máglyák gyúlnak a szemében.
Azt mondják,
magát bátorítandó
behunyta a szemét, de a tüzet eloltani nem tudta,
s azt is mondják,
hogy attól fogva a szeme füstté lett,
s e füst
immár a torkát fojtogatja.

Keddi homília

„Los Angeles(USA), 1983. április 15. (EFE). Mintegy tucatnyi salvadori katonatiszt, élükön Roberto D 'Aubuissonnal, húzott sorsot a «magas kitüntetésért», hogy 1980 már-ciusában meggyilkolhassa Oscar Amulfo Romero érseket” – írja a Los Angeles Times mai száma.”

„Halálom – ha isten elfogadja –,
szolgálja népem felszabadulását,
s legyen a jövőbe vetett remény
tanúságtétele. Megmondhatja –
ha jönnek megölni engem hogy
megbocsátok azoknak, akik ezt
teszik, s megáldom
őket.”
 Monszenyor O.A.R.
 El Salvador érseke.
Monszenyor Oscar Arnulfo Romero,
egyszerű pénteki ministráns vagyok,
aki fájó kezében ezüstkeresztet hordoz,
aki jön és letérdel,
hogy őrízze meg titkom:

dejé de creer en el Paraíso
lo que me ha hecho un poeta más espiritual
no se ofenda por la discrepancia
y permita estos pies míos sobre la tierra
mi corazón en el aire, palpitando,
alce su mano blanca
y haga los maderos cruzados
sobre mi cuerpo subterráneo
y permita que odie a sus asesinos
estoy aquí para llevarme su cuerpo de velas
es necesario que El Salvador no muera nunca
desvanecido
en el humo de una estrella fugaz
diga que estoy blasfemando si quiere
que no me acuerdo de quién fui
arranque de mi palabra la palabra
pero déjame fuerzas, por Dios,
para cargar sus despojos
y apiádese de mis pecados, padre,
y déjame en la luz de la huida
rezar:

Padre Oscar Arnulfo Romero
que estás en la tierra
¡Arráncate el corazón y camina!
¡Sal desnudo y abierto!
¡Vengamos de una vez y por todas
en la tierra
y en el cielo!

nem hiszek többé a Paradicsomban,
ami még szellemültebb költőt csinál belőlem,
ne sértse Ont, atyám, a véleménykülönbség,
s engedje, hogy lábam ezt a földet tapossa,
szívem pedig széthintse dobogását,
emelje föl fehér kezét
a keresztforma fával
föld alatt bujdokló testem fölé,
s engedje gyűlölnöm gyilkosait,
itt vagyok, hogy vigyem gyertyák őrizte testét.
El Salvador nem halhat meg soha,
füstbe veszve,
egy hullócsillag hamujába hullva,
mondjon istenkáromlónak, ha akar,
mondja, hogy elfeledtem, ki voltam,
szakítsa ki szavamból a szót,
de adjon erőt, az istenért,
hogy vigyem földi maradványait,
irgalmazzon bűneimnek, atyám,
s engedje, hogy menekülésem villámfényénél
imádkozzam:

Atyám, Oscar Arnulfo Romero,
ki vagy a földön,
szabadítsd ki szívedet és járj!
Lépj ki mezítlén és födetlen testtel!
Bosszulj meg minket egyszer s mindenkorra
a földön
és a mennyben...!

SOPLO DE BUEN TIEMPO

JÓ IDŐ FUVALMA

La noche de acero inoxidable

A quien seguramente, un día tras otro estará esperando este poema

Las noches son del silencio y las noches
dibujos desprendidos
entre adornos de comedor.
Son, además, qué mundos aparte.
La noche es un rompimiento de la luz.
No la desnudes, ella se desnuda sola
se da por excelencia.

La noche siempre muere detenida
tras los recios caballos burgueses y burgueses
que cansados de lluvia verdean
la costa antes de morir.

La noche
como aparición de mariposas volando
tiene sus refugios y sus flores
es una vieja maravillosa
lámpara que se apaga en el aire viciado.

La noche es
¡Dios me perdone y me perdone!
tu cuerpo vestido y desnudo
la pálida verde mirada de tus ojos-míos de nadie-míos
tu piel que en el final de todos los finales fue
blanca por la noche
acero por la noche
inoxidable por la noche
pequeño cadáver bajo la sábana oculto.

Pero he aquí que me sacudo
y que ningún invento humano me perdone
y salto en el mar
y siento animales que me resbalan
que dejan sus colores en mi sangre
sus ojos nitidísimos en mi pecho
el afán con que huyen de mis pies
y soy entonces un devorador de profundidades
un pez que sale a la superficie y sonríe
y regresa a los caminos de abajo
y en las noches de luna sola
de luna nueva y sola
de grande luna nueva y sola
me asomo y pronuncio una lágrima
como un discurso
y soy un salto y un salto y otro salto
mientras pruebo en las alturas
con todo el derecho de hombre
mi corazón de acero inoxidable.

Soplo de buen tiempo

Rozsdamentes acél éje

Annak, aki nap nap után várta ezt a verset

Az éjek csöndből valók és az éjek
szétszakadó rajzok
az ebédlő díszei közt.
Azonkívül különálló világok.
Az éjszaka a fény felrobbanása.
Ne vetköztess le, ő maga levetkőzik,
tulajdonképpen megadja magát.

Fogoly az éj és meghal
pompás lovak ernyedtek az esőtől
haláluk
zöld tengerpartja szemednek

Az éj
mint pillangók serege száll
vannak virágai és van menedéke
öreg csodalámpa
kialszik a tönkrement légben.

Az éj
Uram bocsáss meg, bocsáss meg!
felöltözött és mezítlén tested
szemed-szemem halványzöld tekintete senki-enyémé
bőröd minden vég végeztével végül is
éjtől fehér
éjtől acélos
éjtől rozsdamentes
titkos takaró alatt rejtőző kicsiny holttest.

De itt megrázom magam
ne bocsásson meg nekem semmi emberi lelemény
és belevetem magam a tengerbe
állatokat érzek hozzám surlódni
véremben hagyják színüket
csodásán ragyogó szemüket szívemben
és mozdulatukat mikor lábamtól menekülnek
mélységek habzsolója vagyok hát
felszínre ugró nevető hal
ki visszatér lenti útjaira
éjszakáin a magányos holdnak
a magányos új holdnak
a magányos kerek új holdnak
kibújok és könnyet beszélek
vízcsepp beszédet
ugrás vagyok ugrás és másik ugrás
miközben kipróbálok a magasban
emberi jogommal élve
rozsdamentes acélszívemet.

Jó időfuvalma

A tu muerte que impidió la amistad

Este y no otro ha sido un gato preferible
grito dinámico
en veces que todos te mataron inútilmente.
Después de la muerte lo primitivo
la irónica herida
te dulcificó en el amor que sentías
paz
distante entre los patios y los patios
y alguien, espejo de tu rostro, curó tus carnes
como soplo de buen tiempo sobre la hierba
y era la dicha discutidísima de antaño
la fresca el donaire
lo que movía seguramente tus patas ¡qué diminutas!
hacia las sombras que no eran
pedazos de vida
que debieron divertirte hasta el último telón.
Pero un gato no muere cuando todo lo indica.

La sombra

I

Me detengo y te miro
y es como si dejases la sonrisa
para burlarte
por eso te propongo entendernos
quédate afuera o por lo menos quédate
estoy purísimo
o mejor para qué decirte mentira
traigo acechos, sangre, dolores cósmicos,
manos gastadas de estreno,
un intento de asesinato paleolítico,
un gesto ¡qué simple!
que la logre desnuda y mineral.

Déjame no mirarte
y soporta como buena sombra que te falte
el cuerpo tuyo
Sé un espía de vacaciones y quédate
como quién lee el «Fausto» y lo lee
sin bulla ni sonrisitas.
Si te portas bien
o si te portas como se debe
te prometo un cuerpo nuevo
o valiente cosa una vez más mi cuerpo.

II

¿Dónde andas?
o quizá ¿Dónde no andas?
Pronto será el amanecer y me apura el sueño
¿Dónde no has ido?
¿Qué historia escribes sin mí?
Oh, loca,
ven y ocupa tu puesto en la pared.
Aquí debo emprender el camino y demoras.
¿Dónde ya no estás?
Regresa porque sé no volveré.
Ayúdame y da mis señas
y por favor, procúrate un rostro más iluminado.
Mañana preguntarán por ti
y tú no podrás decir cómo hice el amor.
Ten piedad y no demores.

Para morirme a mí se prepara la muerte

Acabo de morir
sin poder explicar
porque mis manos siguen escribiendo versos.
Me preparo como puedo
a una segunda muerte más precisa.

Tomo agua, café,
orino, y regreso a la cama.
Sigo escribiendo versos
sin pensar en la segunda muerte insegura.
Ahora suena el teléfono.

El silencio de cristal

(De una visita a la casa natal de José Martí)

En la sala
la guía del museo
voz de viento histórico
intenta explicar lo que no miro
¡la pobre!
cómo decirle que he venido a ver el alma de las cosas
que no reparo en vitrinas
sino en el grito que se agranda tras el silencio de cristal.

Halálodra, ami barátságunknak véget vetett

Ez és nem egy másik a létező legjobb macska volt
dinamikus kiáltás
mindahányszor mindenki hiába ölt meg téged.
A halál után az ősi
az ironikus seb
édessé lett az átélt szerelemben
távoli

békévé az udvarok és udvarok között
és valaki, arcod tükörképe, begyógyította húsodat
mint jó idő fuvalma a füvet
és hajdani nagyon is vitatott boldogság volt megint minden
üdeség báj
lábaidat ők mozgatták bizonyára milyen aprók!
az árnyak felé nem voltak megszerzendő
dolgok mint az életben
mulattatniuk kellett téged a legutolsó függöny leeresztéséig.
De egy macska nem hal meg, még ha minden arra vall is.

Az árnyék

I

Megállók és nézlek
mintha mosolyod itt hagytad volna
hogy kinevess
ezért azt javaslom értsük meg egymást
maradj odakinn vagy legalább maradj
tisztá vagyok
vagy inkább minek hazudjak neked
lesípuskás szememet hozom, véretem, kozmikus fájdalommat,
elhasznált kezemet,
paleolitikus gyilkosság szándékát,
egy mozdulatot, milyen egyszerű!
hogy mezítlen és ásványi légy.

Engedd, hogy ne nézzelek
és törd mint jó árnyék
a tested hiányát.
Légy szabadságra küldött kémnő és maradj
mint aki a Faustot olvassa épp
nyugalmasan és fintorok nélkül.
Ha jól viselkedsz
ahogy illik
új testet ígérek neked
vagy bátrabb dolgot még egyszer testemet.

II

Hol jársz?
vagy netán: Hol nem jársz?
Hamar hajnalodik és elhagy az álom
Hová nem mentél?
Milyen történetet írsz nélkülem?
Ó, bolond,
jöjj és foglald el helyed a falon.
Itt kell útra kelnem és te késlekedsz.
Hol nem vagy már?
Térj vissza, mert tudok nem visszatérni.
Segíts, adj nekem jelszót
és szerezz be egy fénylőbb arcot, kérlek.
Holnap érdeklődnek felőled
és te nem tudod majd elmondani, hogyan szeretkeztem.
Légy könyörületes és ne késlekedj.

Készül a halál, hogy megöljön engem

Épp meghalok,
megmagyarázhatatlanul,
mert a kezem tovább írja a verset.
Felkészülök, ahogy tudok
egy pontosabb, második halálra.

Vizet, kávéit iszom,
vizelek, és visszafekszem az ágyba.
Tovább írom a verset,
anélkül, hogy második, bizonytalan halálomra gondolnék.
Most szól a telefon.

Üvegcsönd

(José Martí szülőházában tett látogatáskor)

A teremben
a múzeumi idegenvezető
történelmi szélzúgást idéző hangon
igyekszik megmagyarázni amire alig nézek
szegény!
hogyam mondjam meg neki hogy a dolgok lelkét akarom meglátni
nem állok meg a vitrineknél
hanem a kiáltásig megyek mi hatalmassá nő az üvegcsönd mögött.

Teatral

Este encuentro tuyo y mío, tan teatral,
es como una tormenta que se anuncia,
que viene aullando con sus vestidos al aire
para la función.
Pero diga o no diga tu nombre
te doy la papeleta y te cedo el sitio
pues en fin de cuentas
da lo mismo mojarse que esperar la lluvia.
Es preferible sentir que no somos
que no fuimos
que no seremos
Aprovechamos el eco
y salgamos a retumbar por los caminos.
Ese también puede ser tema para una obra de teatro.

Tener en cuenta

El hombre puede morir de un balazo en la frente
o de un soneto espadachín.
El hombre hace oficios con la muerte.
Le toca los dedos y el arco de las cejas.
La deposita en el alba
la sopla
como un cristal buscando la forma del viento
la acuesta
para mirarla desde arriba
la debilita
la aconseja limpio
para que sepa
que el arte
que el amor
que el estilo
que el triunfo
que la vida misma de cualquier revolucionario
presisa matarla primero
(aunque fuese de un sonetazo).

Recuento

A la señora de los graneles ojos color indeciso

Los caprichos ya no serán iguales.
El cuerpo es un animal que envejece,
y usted lo sabe.
Pero los caprichos, señora:
¿De qué envejecerán?

Soy un poseedor de lluvias
y de tanto que he amado
quiero empezar de nuevo
quiero decir
seguir como hasta ahora.

Discúlpeme señora y señora
alguna que otra palabra sin sentido.
Ninguno de los dos perdió su tiempo,
fue,
intérpreteme bien,
un intercambio de heridas.
Tal vez de heridas envejezcan los caprichos.

Poeta

Los poetas no padecen de muerte
el insomnio les aviva el sueño de la vida.
Sufren el grito humano,
el frío y las noches húmedas.
Son ¡qué seres! desgarrados y amigos.
Ninguno morirá de muerte
porque uno se une al otro
y así hasta no se sabe cuando.
Ellos serán el pueblo de cada tiempo
el disparo que enrojece el aire
la luz que nunca se apaga
el poeta que fue y el que vendrá.

Teátrális

Találkozásunk, tiéd és enyéem, annyira teátrális,
mintha egy készülődő vihar volna,
mely vonítva jön szélruhájában
az előadásra.
De kimondom, vagy nem, neved,
jegyet adok neked, és átadom a helyem,
hiszen végső soron
megázni épp olyan, mint az esőre várni.
Jobb érezni, hogy nem vagyunk,
nem voltunk,
nem leszünk.
Használjuk ki a visszhang jöttét,
és induljunk zengő utakra.
Ez szintűgy egy színdarab témája lehet.

Tudomásul veendő

Az ember meghalhat egy homlokába fúródó lövéstől,
vagy egy kőtekedő szonettől.
Az ember szertartásokat végez a halállal.
Megérinti ujját, szemöldöke ívét.
Elhelyezi a hajnalban
reá fúj
üveg keresi így a szél alakját
lefekteti
felülről akar ránézni
gyöngévé varázsolja
világos tanácsot ad neki
hogyan tudja
a művészet
a szerelem
a stílus
a győzelem
bármely forradalmár élete
képes megölni őt azonnal
(még ha rémes szonettbe halna is bele)

Leltár

A nagy szemű hölgynek, kinek szeme meghatározhatatlan színű

A szeszélyek már nem lesznek egyformák.
Állat a test, megöregszik,
ezt ön is tudja.
De a szeszélyek, hölgyem:
Mitől öregszenek meg?

Esők birtokosa vagyok,
és annyira szerettem,
újra kezdeném,
vagyis
folytatnám, ahogy eddig.

Bocsássa meg, hölgyem, hölgyem,
egyik vagy másik érzéketlen szavam.
Egyikünk se vesztegette idejét,
ami történt,
értsen meg jól,
sebek cseréje volt.
Talán sebektől öregszenek meg a szeszélyek.

Költő

A költők haláltól nem gyötrődnek,
álmatlanság szítja fel bennük az élet álmát.
Emberi kiáltástól szenvednek,
hidegtől és nedves éjszakáktól.
Micsoda lények! Pimaszok és barátiak.
Egyikük se hal halált,
mert mind a másikával egyesül,
így mindvégig, és nem tudni, meddig.
Minden idők népe lesznek ők,
levegőn át vöröslő lövés,
ki soha sem alvó fény
a költő, aki volt és aki lesz.

¿Mundo hermoso?

A Renoir, porque no quiso un mundo feo

Nadie es como la noche
Los amigos
cantan combates lejanos
audacias
leves
mascaradas de fuego en el viento

Nadie es como una raíz
una noche

Los que llegaron
están cansados del leño sobre los hombros
vinieron
pero regresan
en caballos elegantes y tristes

Nadie es
Un caballo elegante y triste
una noche
una raíz
otra noche

¿Cómo y por qué
nadie es lo ido?

La guayabera

Esta guayabera
que te hizo imagen de fiesta
tantas veces como la suerte
– moribunda en tu nostalgia –
te puso a bailar una jota misericordiosa
te enfrentó al muerto
en la caja de los silencios
y las violetas moradas
te acercó al bautizo
al vino y al jolgorio
se arrugó sobre tu piel
quemada por los asombros inesperados
esa misma de tu boda
de la otra boda
de la siguiente boda
de la boda que siguió a esa boda
de todas las bodas
del nacimiento de tu nieto
del otro nieto
del siguiente nieto
del otro nieto que siguió a ese nieto
de todos los nietos
yace
¡pobre tela que ya no existe!
en el dudoso recuerdo de un invierno cálido.

La noche

Desciende la noche
sin saber
que solamente es
un juego absurdo de la miopía humana.

Meditación ante una botella de vino

Las palabras son
como el silencio
de las cosas que se esconden
dentro de una botella de vino.

Tristeo

Yo también tristeo
y soy tu cómplice
valga que seas
un acordeón que dibuja el tiempo.

Encuentro

¿Tu muerte nació en...?

El único rostro que recuerdo es la nada
el aire silbante de las abejas

Szép világ?

Renoirnak, mert nem akarta, hogy a világ csúnya legyen

Senki sem olyan mint az éj
A barátok
messzi csatákról énekelnek
könnyed
vakmerőségekről
tűz maskarás farsangjairól a szélben

Senki sem olyan mint egy gyökér
mint egy éjszaka

Akik érkeztek
fáradtak a vállukon cipelt fától
megjöttek
de visszatérnek
elegáns és szomorú lovakon

Senki sem
egy elegáns és szomorú ló
egy éjszaka
egy gyökér
másik éjszaka

Miért és hogyan
senki sem az aki elment?

A guayabera

Ez a guayabera
ünnepi külsőt kölcsönzött neked
valahányszor csak a sors akarta
– nosztalgiaútdban haldokolva –
irgalmas jotatáncba vitt
a lila ibolyák és csöndek
ládájában fekvő halottal
szembeállított
keresztelőre hívott
borivásra és mulatozásra
összegyűródött váratlan
meglepetésektől égő bőrödön
menyegződ inge
másik menyegzőé
a következő menyegzőé
az azt követő menyegzőé
mindahány menyegzőé
unokád születésének inge
másik unokáé
a következő unokáé
az azt követő unokáé
valahány unokáé
itt hever
szegény vászon már nem létezik!
egy meleg tél kétes emléke őrzi.

Az éj

Alászáll az éj
és nem tudja
ő az emberi
rövidlátás abszurd játéka csak.

Merengés egy borosüveg előtt

Olyanok a szavak
mint egy borosüvegben
elrejtett dolgok
csöndje.

Szomorgok

Szomorgok én is
és büntársad vagyok
légy hát
időt őrző harmonikafutam.

Találkozás

Hol született halálad?

Egyetlen arc amire emlékszem a semmi
méhek zümmögő levegője

que partieron y la nada.

La nada es el único rostro que recuerdo
las abejas que destrazan el aire
en el regreso y la nada.

La nada es lo único que recuerdo
apenas un rostro
un pez
un cielo rojizo.

Y la nada
esta nada
el aire silbante de las abejas.

Poema a un venerable chino del Cerro

A un trabajador de la luz y la imaginación

Hoy ha muerto
o tendrá que haber muerto un chino
que guardo en la memoria posible
pequeño
diminuto y pequeño.
Su muerte de polvo amarillo
me trae recuerdos para mañana
tazas de noviembre
té
mujeres que se desvanecieron en el tiempo.

El fue un dibujo milenario
y de morir tanto
de soñar los sueños de nadie
se habrá muerto
como una noche de luna en el amanecer.
Dirán de su trenza cualquier majadería,
de sus ojos, líneas verificables en el horizonte,
hablarán, quiérase o no,
pero nada tendrá sentido
porque él
seguirá tras el mostrador de los misterios
soñando las burlas.

Un chino ha cambiado su forma de dormir,
su existencia.
O mejor, sus manos artesanas
que ahora crecen entre la seda y la penumbra.
No es inútil que pida acallar su tristeza
y que su imagen
muerta a tanta tierra de su patria
nos busque el corazón
y desate, bien o mal,
la coraza indispensable para vivir.
Pero este no es chino que ha muerto
por la simple tontería de morir como secándose.
Su cuerpo,
caolín lavado y purificado,
fuego hasta la porcelana,
no se ha ido,
está en el barrio del Cerro, se sabe,
que entre cochura y cochura
sus huesos definitivos en la búsqueda de la belleza
darán fuegos de artificios
vajilla de Sévres
lluvia sobre el Cantón
Río Azul
Montañas Salvajes de Yunnan.

Este es un chino que
permanece y regresa ¿Dinastía Tsing?.
Como la memoria es
pájaro disperso entre los disparos.

Lluvisima

La lluvia ya no respira
como un susto sobre la ciudad
ha muerto
y a nadie le llama la atención
o a pocos
su mirada en la despedida
ni la forma magistral de irse de este mundo
así
como si tal cosa

Cadáver de bailarina

A la que bailó muerta ante mis ojos una y otra vez

Fue
una mujer de cuello infinito
piernas que al sentarse

útra kelésük a semmiben.

A semmi az egyetlen arc amire emlékszem
a levegőt széthasítja a méhek
visszatérte a semmiben.

A semmi az egyetlen amire emlékszem
alig egy arc
egy hal
vöröslő égdarab.

És a semmi
ez a semmi
méhek zümmögő levegője.

Költemény egy Cerro-beli tiszteletreméltó kínaihoz

A fény és képzelet munkásához

Ma meghalt,
vagy úgy kellett esnie, hogy meghaljon egy kínai,
kit eleven emlékezetben őrzök,
kicsi,
apró és kicsi.
Halálának sárga pora
reggeli emlékeket ébreszt bennem,
novemberi csészék,
tea,
idő kútjába hulló asszonyok.

Ezeréves rajz volt
és mennyi halál,
senki álmait álmodta életében,
bizonyosan úgy halt meg,
mint hajnal előtt a holdas éj.
Copfjáról butaságokat mondanak majd,
szeméről, a láthatárba metszett vonalakról,
beszélnek, akarja-e vagy sem,
de nem lesz értelme semminek,
mert ő
továbbra is a titkok pultja mögött áll,
csínytevéseket álmodik.

Egy kínai most másképpen alszik,
másképpen létezik.
Jobban mondva, mesteremberi keze
selyem és félhomály között nő árnyékmagasra.
Kérése nem hiábavaló, hogy fajdalmát csillapítsuk
és az se, hogy hazája tömérdek
földjét őrző halotti látványa
érjen szívünkig,
és oldozza ki, jól vagy rosszul,
az élet nélkülözhetetlen vértjét.
De ő nem ez a meghalt kínai,
mert együgyű butaság meghalni összeaszalódva.
Teste
megmosott, megtisztult kaolin,
porcelánt kiegészítő tűz,
nem ment el,
Cerro negyedében van, köztudott,
égetés és égetés közt
csontjai végérvényesen a szépséget keresve
furfangos tüzekkel
Sévres-i edényt égetnek ki,
Kantonra esőt küldenek,
a Kék Folyóra,
Jünnan Vad Hegyeire.

Olyan kínai ő, aki
visszatér, itt marad. Csing dinasztia?
Akár az emlékezet,
a lövések közt tévelygő madár.

Legesősebb

Az eső már nem lélegzik
mint rémület a város fölött
meghalt
senki se figyelt fel
vagy csak kevesen
búcsúzó tekintetére
a mesteri módra ahogyan távozott e világból
így hát
mintha mi se történt volna

Táncosnő holttest

Annak, aki holtan táncolt szemem előtt nem is egyszer

Nyaka
végtelen hosszú volt
két lába mikor leült

maniáticas
se abrían como alas
de águila obsesiva
sus senos catastróficos y flojos
playeros bajo
el pulóver de garabatos
simples formas
que soportan la sed
temerosos.

Ella
misma aparentaba temor
y por eso vestía
larguísimos huesos sinfónicos
abrumados por la soledad
sus pies
atrevidos terriblemente rocosos
¿angelicales?
colgaban de su osamenta papal
en el simulacro de gotas abismales
paisaje con brazos volátiles
con la terrible amenaza de tragar
lo que no se ve y bulle.

Era
mujer de magia
seres lunáticos en la boca
labios lamentables y ausentes
pero
era acuario
y en días de mar
su alma padecía de cojera
puedo dejar memoria
de que la he visto
como se ve el silencio de los pájaros
y que regresará de su muerte
animal fuera de temporada
piadosa
y a veces inútil
afirmo
que era
un cuadro
que ha estado cuántas veces
en un mismo sitio
y que su cuerpo
ciudad de calles luminosas
era un pez
y era una amiga de razones
agónicas y selváticas
pero un pez
por lo que declaro
que no creo en el pretexto
de su desaparición física
y digo
– no rías donde quiera que estés –
que intentaré mantenerte
en una visión de equilibrio gitano
en un bailarite temporalmente en mis adentros
tierra a tierra
donde el prodigio es posible
solo
que la muerte
hace que las cosas
ya no importen nada.

Todo está en saber quién murió primero.

Anotación sospecha

A los alicns

Pon luz en el futuro
tan gritón y desajustado
hazlo en la vida que se nos va
y sueña
con un rayo de luz
con la muerte de un gato
con el cruce de los vientos
con la mascarada sospechosa de lo que seremos.

La mañana

Primera versión
La mañana
es un filo de puñal sobre la ciudad
una estampida un árbol
una lámpara un violín

Segunda versión
La mañana
sobre la ciudad es un filo de puñal
un violín una lámpara
un árbol una estampida

Tercera versión
¿Qué es la mañana?

mániákusan
szétnyílt mindig mint egy
rögeszmés sas két szárnya
katasztrofálisan petyhüdt
napbarnította melle
a pulóver kriksz-krakszai alatt
puszta forma
a szomjúságot félve
elviselő.

Ő
maga is félénknek látszott
ezért öltözött
magányt cipelő
hosszú szimfonikus csontokba
lábfeje pedig
e merész szörnyen sziklás
– angyali? –
lábfej alácsüggött pápai csontozatáról
s mélybe hulló vízcseppeket mímelt
illékony karja azzal fenyegette
a vidéket hogy magába zár mindent
ami forrong és nem látható.

Mágiák
asszonya volt
holdkórosok úrnője ajkán
a jelen nem lévők fájó sirámaival
de
vízöntő is volt
s a tenger napjain
sántikált a lelke
tanúságot tehetek róla
hogy láttam őt
ahogy látni a madarak csöndjét
és hogy egyszercsak visszatér a halálból
mint valami időszakot tévesztett
kegyes
és olykor hiába idetévedt állat
bizonytságot adok róla
hogy mint kép
jelent meg
mindahányszor
ugyanazon a helyen
s hogy teste
fénylő utcák városa
egy hal teste volt
barátnőm volt gyötörődve
öserdő-sűrű érvekkel vitázó
de hal volt
amiért is kijelentem
hogy nem hiszek fizikai
eltűnése ürügyében
s kimondom
– ne nevens bárhol légy is –
hogy megpróbállak megtartani
egy cigány-kötéltáncos látomásban
s időnként magamban eltáncollak
itt a földön
hol lehetséges a csoda
csak éppen
a halál addig mesterkedik
míg a dolgok
értelmüket veszítik.

Csak azt kell megtudnunk, ki halt meg előbb.

Jegyzet gyanú

A földönkívülieknek

Világíts a jövőbe
olyan nagyhangú és zűrzavaros
tedd iramló életünk részévé
és álmodj
fény sugárral
egy macska halálával
szelek örvénylésével
jövendő létünk gyanús maskarádéjával.

A reggel

Első változat
A reggel
tör éle a város felett
dörej fa
lámpa hegedű

Második változat
A reggel
a város felett tör éle
hegedű lámpa
fa dörej

Harmadik változat
Mi a reggel?

(depende del poeta)

Cuarta versión

Nací a las 3 de la madrugada

Quinta versión

Sobre la ciudad
la mañana

¿Otra versión?

¿Habría mañana?

¿El viejo Osiris será ya silencio mientras nada existe?

¿Mientras nada existe crece la vida?

¿O será silencio mientras nada existe?

Se acabaron las versiones.

Padre polvo te veo

A mi padre

Llegaste de Asturias con la piedad
del susto en el corazón.

Gotea la tarde
como un fantástico lienzo de Van Gogh
y ya no es posible el silencio que amamos
paisaje borroso
tras la tela que lo oculta
pentimento del alma
dulce regreso de los que no se han ido
te veo de polvo-padre
padre-polvo te veo
con el dolor del que no pide
no hiere
no rasga el aire de los pájaros
grito y trueno
trueno y temblor
temblor de la tierra en el alba que nace
alma de pentimento
borroso paisaje
pájaros de trueno
grito y temblor
nace el alba entre los pájaros piadosos
que aletean
el humo del barco que se acerca
padre polvo te veo
el sol
es un punto negro entre las palmas
y vuelves a llegar entre las olas
con el susto de quien se traga la Isla en un soplo
padre polvo
padre polvo te veo.

El otro que soy

A mi hermano Roberto mi otra vida

I

Madre nos cuida
el sueño de las ovejas
la última lágrima celestial
la manera de ser uno
entre dos cuerpos

II

La lluvia no me llueve
descansa en mi alma
como fosa común
Lo sabes

III

¿Qué luz de silencio
– oro tiniebla incertidumbre –
te abre alas
repetidas y distantes?
¿Eso somos?

IV

(oigo voces)
horrible angustia de la verdad
viajera herencia
que hace al bosque
más salvaje que lo natural
(oigo voces)
pero soy
humano y deshecho
pálido
rostro

(a költőtől függ)

Negyedik változat

Hajnali háromkor születtem

Ötödik változat

A város felett
a reggel...

Másik változat?

Lesz reggel?

A vén Ozirisz már csönd lesz, miközben semmi sincs?
Miközben semmi sincs, növekszik az élet?
Vagy csönd lesz, miközben semmi sincs?

Véget értek a változatok.

Por atyám téged látlak

Apámnak

Asturiából érkezteél szívedben
irgalmat kérő riadalommal.

Szemerkél a délután
valamelyik fantasztikus Van Gogh-vászon ilyen
a meghitt csönd szétfoszlik
elmosódott tájéket
rejt a vászon
lélek bánatát
az el nem mentek édes visszatértét
téged látlak por atyám
atyám pora téged látlak
fájdalmaddal fájok nem könyörög
nem sebez
sebzetlen a madarak levegője
kiáltás dörgés
dörgés remegés
föld remegése mikor hajnalodik
bánkódó lélek
elmosódott tájék
mennydörgő madárcsapat
kiáltás remegés
pírkadat pírja irgalmas madarak közt
szárnyuk verdes
hajó füstje közeledik
por atyám téged látlak
a nap
fekete pont a pálmák között
hullámok között újra érkezel rémülten
a Szigetet elnyeled egyetlen szippantással
por atyám
por atyám téged látlak.

A másik aki én vagyok

Roberto testvéremnek, másik életemnek

I

Anya vigyázza
bárány álmunkat
az utolsó égi könnycseppet
egyetlennek lenni
két testen osztzkodva

II

Az eső nem nekem esik
lelkemen pihen
mint közös sír
Tudod

III

Milyen csönd fénye
– arany kód bizonytalanság –
bont szárnyakat neked
ismételten és messzi?
Ezek vagyunk?

IV

(hangokat hallok)
az igazság rettentően szorongat
utazó örökség
teszi az erdőt vadabbá
a valódi erdőnél
(hangokat hallok)
de én
ember vagyok szétszakított
sápadt
semmire se jó

inservible
apariencia
entre nubes y cristales
distancias (oigo voces)
galopantes de cielo y aire
aire inexistente
vida apenas que empieza
¿quién morirá primero?
(oigo voces)
y desciendo

V

El otoño
suave de mi madre
te reclama
acudo

VI

Juguemos hermano
el tiempo de tu tiempo
amemos a cuanto ser de luz
nos disponga el camino
camino de secretos
secretos y espejos
espejos sin rostros
rostros de calles ajenas
ajenas e invisibles
invisibles pájaros sin memoria
Si muero es ayer
Si vivo es ayer
Ayer sin hoy no acaba
Hoy sin ayer no comienza

El otro que soy
Ya eres tú

VII

Permanezco con tu mirada
en mis ojos tuyos
no somos sombras
pecados
historias que no existieron

VIII

El otro que soy
tiene la edad antigua de ti mismo

Gaita

A Baldomero

¿Dónde queda Asturias, abuelo?
¿En qué punto del mapa el sonido de una gaita
detenía a los lobos en su fiera
cuando en el frío amanecer de los mineros pobres
los animales rendían el culto al domador?

¿Dónde queda Asturias, abuelo?
¿dónde queda tu alma tu silencio abrupto
la maravilla de tus manos y tu aire
padre de mi madre
padre y madre de los bendecidos siglos
campanadas de las iglesias habaneras que hicieron de tu cuerpo
lo que no deja de existir para quedarse
caliente como las raíces de los volcanes
insólito en el mundo que se muere
sonido de una gaita en la memoria detenida?

¿Dónde queda Asturias, abuelo?

Yo también soy un abuelo asturiano.

Si amanece esta noche
soñar hasta la muerte

A mi hija Ivalú

Algún día quiero que seas
como el hombre que te hizo
porque si no
de qué habrán servido los genes
la pasión oculta del alma
ante el silencio maravilloso de la naturaleza
pero algún día quiero que seas
además
magia y esplendor de lo que dejo en este mundo
distinta a mí
porque si no
de qué habrá servido tanto amor.

arc
látomás
felhők és üvegek közt
távolságok (hangokat hallok)
levegő és ég lovagol végig rajtuk
nemlétező levegő
alig kezdődő élet
ki hal meg először?
(hangokat hallok)
alászállok

V

Anyám
lágy őszi
téged követel
hozzád sietek

VI

Játsszuk testvérem
időd idejét
szeressünk minden fénylényt
nyíljon előttünk út
titkok útja
titkok és tükrök
arc nélküli tükrök
messzi utcák arcai
messzik és láthatatlanok
emlékezet nélküli láthatatlan madarak
Ha meghalok tegnap van
Ha élek tegnap van
Tegnap ma nélkül nem ér véget
Ma tegnap nélkül nem kezdődik

A másik aki én vagyok
Már te vagy

VII

Tekintetteddel vagyok itt
enyém-tied szemekben
nem vagyunk árnyak
vétkek
nem létező történetek

VIII

A másik aki én vagyok
régi éveit tebelőled szerezte

Gaita

Baldomerónak

Hol van Asztúria, nagyapa?
A térkép mely pontján állította meg
a gaita hangja a nekivadult farkasokat
egy hideg hajnalon mikor a sok sovány bányász útnak indult
s a dudás elé heveredtek a vadállatok?

Hol van Asztúria, nagyapa?
Hol van a lelked szakadék-mély csönded
csodatevő kezed a levegőd
anyám apja
áldott évszázadok apja és anyja
mit tettek a havannai harangütések a testeddel
mely létezni nem szűnt meg
meleg mint a vulkánok gyökérzete
e halódó világban meglepően eleven
s a megállított időben gaitaként szól?

Hol van Asztúria, nagyapa?

Én is egy asztúriai nagyapa vagyok.

Ha megvirrad ez az éjszaka
álmodni kell halálig

Lányomnak, Ivalúnak

Azt akarom légy egy napon olyan
mint a férfi ki téged nemzett
mert ha nem
mire szolgálnának a gének
a lélek titkos szenvedélye
a természet csodás csöndje előtt
de azt akarom légy egy napon
ezenkívül
mágia és ragyogás mit a világra hagyok
más mint én
mert ha nem
mire szolgálna annyi szerelem.

No dejes de tener en cuenta mis razones:
si amanece esta noche
soñar hasta la muerte.

La mirada

A Manuel, mi nieto

En tus ojos
apasionado diario de otras vidas que llegan
tu mirada
declara el mundo limpio y fugaz
eterno entre las manos
tus manos
que
duende en la mañana habanera y transparente
te hace
sangre de mi sangre
oculto secreto
de los días que llegarán con tu mirada
que ahora mismo me descubre el alma

Gigantesco(ilegible)

21 Noviembre, 1925
(aún en el barco)

Le cuento que el cielo al amanecer
es (ilegible) gigantesco (ilegible) mis ojos
un árbol de frutos inusuales
un golpe de viento purísimo entre los maderos
que aplastarán en cualquier instante
nuestras almas taciturnas
viajo en un barco
de fantasmas ilustres y cansados
gente de todas las islas
que hablan de horas que no existen
mencionan palabras por inventar
presencia y angustia
de los que sienten
que volverán a ser paridos
en este barco rumbo a Cuba
se habla de sueños
mascarones de la vida
bosques umbríos que aguardan
a éstos que vamos
que somos
trazos de plumilla en papel (ilegible)
infinitos muertos que añoran la distancia.

Elvira

Madre, ayúdame a la hora de la muerte

Madre
no he dejado de verte ni un solo día
visión y palabra de escucharte entre las
palabras de los otros
sentir tu tierno regaño
tu silencio y tus pasos
eclipses tormentas recuerdos ausencias
amor familia familia amor
ciclones de muertes que vivirán
ausencias, madre, ausencias...
de este lado de la vida me quedé a resistir
el milagro de besarte la frente amada
el susto de comprender que no naciste para la muerte
la paz de sentirte junto a mí

Quevedo ante lápida ausente
o muchacha de papel

Pues no te busco yo por ser descanso,
sino por muda imagen de la muerte

Don Francisco de Quevedo

En la negrura de tus ojos
la noche es un destello de luz
bajo la losa que te cubre
infinita y olorosa a jazmín
y tus manos
silencio y silencio de tus adentros
son
leyenda y misterio
vaivén de tu cuerpo de flores
hecho de miradas
más reales que sutiles

eras diminuta visión entre las aguas

Ne hagyd figyelmen kívül érveim:
ha megvirrad ez az éjszaka
álmodni kell halálig.

A tekintet

Unokámnak, Manuelnak

Szemedben
érkező más életek szenvedélyes híradása
tekinteted
tisztának és törekenynek vallja az életet
öröknek két kezedben
a te kezedben
tekinteted
a havannai reggel áttetsző szellemeként
alkot meg téged
vért a véremből
rejtett titkát
a tekintetteddel elérkező napoknak
tekinteted melyből a lelkem néz rám.

Óriási (kibetűzhetetlen)

1925. november 21.
(még a hajón)

Beszámolok magának hogy hajnalban az ég
óriási (kibetűzhetetlen) szemem (kibetűzhetetlen)
szokatlan gyümölcsfa
tisztá szélroham a hajógerendák közt
melyek bármelyik pillanatban
tönkre zúzhatják lelkünk titkait
fáradt és illusztris kísértetek
hajóján utazom
valamennyi szigetről egybegyűlt nép
nem létező órákról beszélnek
szavakat találunk ki
azok
magánya szorongása szól bennük
akiket újra fognak szülni
ezen a Kubába vivő hajón
álmokról
az élet hajócímereiről esik szó
árnyas erdőkről
miránk várnak odamegyünk
vagyunk
tollvonás (kibetűzhetetlen) papírján
messzeséget sirató tengernyi halott

Elvira

Anya, segíts halálom óráján

Anya
egyetlen napig sem szüntem meg látni téged
látni hallani mások
szavai között
érezni gyöngéd szidalmait
csöndedet és lépteidet
napfogyatkozások viharok emlékek hiányok
szeretet család család szeretet
tovább élő halál-ciklonok
hiányok, anya, hiányok...
az élet innenső oldalán maradtam hogy elviseljem
a csodát mikor megcsókoltam drága homlokod
a rémületet mikor megértettem hogy nem halálra születettél
a békét mikor magam mellett tudlak

Quevedo távoli kótábla
előtt vagy papírlány

Nem pihenés menedékül hívlak,
de néma képmásaként a halálnak

Don Francisco de Quevedo

Fekete szemedben
fényszikra az éj
a végtelen és jázminillatú
kölap alatt
kezed
bensőd csöndjének csöndje
legenda
és titok
virágtested tánca
inkább valódi mint finom
pillantások születtje

kicsiny káprázat voltál a vizek között

un golpe de sol
que te hizo
muchacha de papel y muchacha
imagen de una dama japonesa
la blancura azul del cielo

quién atrapó a quién
aparecida y piadosa
si él trazó tu purificado dibujo
a imagen y semejanza
de una paloma muerta
de un río desbordado
sobre campos de trigo
de una trampa de polvo y miel
y te brotó el alma insegura
que sospeché
¡pobre de ti y de ellai
el golpe seco de la vida
el amor
primero aire
luego ceniza y lodo
canto de un pájaro
pájaro herido de soledad
soledad y susto
muerte de la vida
nacimiento para nada
para el sueño inexistente
etéreo y pálido

Acaso
guardarás delirio extrañeza secreto de confesión
la mirada
bajo esta lápida ausente
de animales en noche definitiva
lo que se dice y se borra
lo que no se escribe y permanece
lo que sacude la sangre
pone pecado en la piel
grito en los huesos
temblor en los labios
confusión en las palabras
en la muerte
que se acerca y nada dirá
de tus sueños imposibles
disueltos en la paz de los altares
pero nada es real
y todo es cierto
y la vida
hará de ti
el silencio que permanece
tu rostro de papel
de papel tu rostro
tu rostro de papel
y de papel tu vestido
tus manos de papel
historia
fabulada en lo profundo de la noche
donde tú más que nadie
atrapó el fuego de unos ojos
perdonándote los pecados del alma
la herida eterna hecha sobre tus dos cuerpos
tú la otra irrepitable
ruido del tiempo venidero
tendrás que volver a nacer
libre y sin tristezas
como esos frutos de la tierra
que asombran por lo inesperado
por la magia que ponen en su sencillez
en la manera burlona
de quedarse entre nosotros

Esta no es la mujer que amé

Esta no es la mujer que amé
Sé que ahora come hierbas marchitas
y se maquilla más de la cuenta
Cuando la quise
y le escribía cartas maniáticas
no podía sospechar
que el tiempo
la haría solitaria y telefónica
visitante de museos inútiles
una simple mancha azul sobre la tinta

Consejo

Yo sé que murió de amor

José Martí

Por tu buen consejo
no muero
junto a la única flor del jardín
mas bien me levanto y camino entre todos
Después no te quejes
El silencio no tiene muertes disponibles

nap ütése
teremtett
papírlány lányka
japán dáma képmása talán
ég fehérlő kékje

ki örökített meg kit
jámbor tünemény
ha tökéletes rajzodat valaki kivéste
képére és hasonlatosságára
halott galambnak
búzaföldekre
áradó folyónak
por és méz csapdájának
kivirágzott tétova lelked
mi megsejtette
jaj neked és neki!
az élet könyörtelen ütését
a szerelmet
először lélegzet
aztán hamu és sár
madár éneke
magány sebezte madaré
magány és rémület
élet halála
szüli semmire
nem létező
éteri sápadt álomra

Talán
különös kábulatot őrzői titkos vallomást
tekinteted
e távoli kölap alatt
éji állatoké a már végleges éjben
kimondják azt és kitörlik
nem írják le és fennmarad
belehasít a vérbe
bünt rejt a húsba
kiáltást a csontokba
remegést az ajkakba
zúrzavart a szavakba
a halálba
mi közeledik és semmit se mond
lehetetlen álmaidról
oltárok békéjében oszolnak szét azok
de semmi se valódi
és minden bizonyos
az élet
belőled
tovább élő csöndet teremt
papírcod
arcod papírból
papírból való ruhád
papírkezed
az éj mélységes mélyében
mesélt
mese lesz
szemed tűzét ki örökítette meg
megbocsájtva lelked vétkeid
örök sebet ejtve két testeden
te másik
megismételhetetlen
jövendő idő moraja
újra meg kell születned
szabadon bánat nélkül
ahogyan születnek a föld virágai
kik váratlanságukkal ejtenek bámulatba
egyszerűségük varázslatával
mikor csúfondáros módon
itt maradnak miközöttünk mindvégig

Ez nem az az asszony akit szerettem

Ez nem az az asszony akit szerettem
Tudom hogy most hervadt füvet eszik
és a szokásosnál jóval többet sminkel
Amikor szerettem
mániákus leveleket írtam neki
nem sejtettem
hogy az idő
magányos telefonhanggá teszi
érdektelen múzeumok látogatójává
egyszerű tintafoлтtá

Tanács

A szerelem ölte meg

José Martí

Jó tanácsot adtál
mégsem halok meg
a kert egyetlen dísze mellett
inkább fölkelek megyek mások között
Panaszra később szád ne nyíljon
Készséges halált a csönd nem virágzik

Pareja anónima

He venido hasta ti
pero no como antes
llego
nuevo como ahora
ten en cuenta la sonrisa
y que ni pluma ni papel
traigo con mi cuerpo desnudo
he arrastrado mi sombra
y estoy aquí
claro que no para siempre
no quiero amor
padezco de un instante
que borraré en cuanto pueda
dame la mano y ayúdame
te sucederá lo mismo
seamos la historia
de la pareja anónima

Dolor

Estemos bajo el sol
sin dar gritos
no existiendo
viejos nuevos que horrorizan
y pegan un salto
La soledad no la sabe el mundo

Enigma

Nadie podrá adivinar
que en el marcador del libro que leo
he escrito (acabo de escribir)
con el desenfado mayor del mundo
las siete letras de tu nombre
la fe de la lluvia
y el color de tus ojos de monasterio

Si algún día alguien lo leyera
no le valdría de nada
pues ese no es tu nombre
ni esa la fecha de la lluvia
ni tus ojos tienen
el color gris de los monasterios

Pero no hay que desanimarse
si alguien lo leyera en siglos venideros
pudiera reconocer
 en las letras
 tu nombre
en la fecha
la lluvia
 y en los monasterios
 el color de tus ojos

Apuntes para desinformar a un elefante renacentista

Hoy viernes 3 de septiembre de 1993
(quise decir 2005)
cumpló 49 años (si me lo permiten)
casi nada o casi todo
depende
del pájaro bullanguero que me anide en el corazón

Llego a estas célebres edades (sobre todo la segunda tan acústica)
sin darme cuenta de la hora (mentira)
en los cuatro relojes que me rodean
culpables y culpables
ellos:

un libro sobre la CIA
otro sobre la locura
la Rayuela de Cortázar (intento
de relectura tras desandar las
tinieblas
lúcidas de Lezama)
y por fin Palabras y Sangre
de Giovanni Papini libro de la
Editorial Apolo impreso en España
cuando yo tenía 5 años (detalle
que en una madrugada como ésta
tiene un valor sentimental que
se agradece

Apago la luz
(¡Oh, las velitas de los calces i
¡happy happy!
me despido de los ángeles
que deben rodearme: otros me rodean

Névtelen pár

Éljöttem hozzád
de úgy mint eddig még soha
új
emberként jövőök
nézd mosolyom
s hogy nem hozok se tollat se papírt
csak meztelen testemet
árnyékomat vonszolva jöttem
s itt vagyok
persze nem örökre
nem kérek szerelmet
belebetegettem egy pillanatba
de kitörölöm magamból amint csak tudom
add a kezed segíts
veled is ugyanúgy lesz
alkossuk meg
a névtelen pár történetét

Fájdalom

Álljunk a nap alá
kiáltás nélkül
nem létezve
rettegő új öregek
és ugorjunk fel
A világ nem ismeri a magányt

Rejtély

Senki se találhatja majd ki
 hogy a könyvjelzőre míg olvasok
 ráírtam (épp most)
 világnyi hetykeséggel
 neved hét betűjét
 az eső pillanatát
 és kolostori szemed színét

Ha egy napon elolvassa valaki
neki semmit se jelent
mert ez nem a te neved
sem az eső pillanata
és szemed
nem a kolostorok szürke színét idézi

De kár kétségbe esni
ha valaki jövődő századokban elolvassa
felismerheti
a betűkben
neved
ebben a pillanatban
az esőt
és a kolostorokban
szemed színét

Feljegyzések egy reneszánsz elefánt félrevezetésére

Ma szeptember 3-án pénteken az 1993-as évben (2005-öt akartam mondani)

töltöm be 43-ik évemet (ha megengedik)
szinte semmi vagy szinte minden
a szívemben
fészkelő lármás madártól függ

Elértem e híres dátumokat (főleg az utóbbi olyan hangzatos)
s észre se vettem a múltó időt (hazugság)
a négy órán melyek körülöttem ketyegnek
bűnösök és bűnösök

ök:
egy könyv a CIA-ról
egy másik az örületről
Cortázar Ugróiskolája (megpróbálom
újraolvasni miután újra bejártam
Lezárná
fénylő fêlhomályait)
s végül a Szavak és Vér
Giovanni Papinótól
Apollo Kiadó nyomtatták Spanyolországban
amikor 5 éves voltam (e részletnek
egy másik hasonló hajnali órán
érzelmi értéke van amiért
hálával tartozom

Eloltom a villanyt
(Ó, a torták gyertyácskái!
happy happy!
elbúcsúszom az angyaloktól
akik nyilván körülállnak: mások vannak körülöttem

y decido dormir
la primera noche de la madurez
¿qué madurez?

En mis ojos se oscurecen las paredes blancas
mientras el olor a madera
hace lo indecible para que no me duerma
enciendo el ventilador en su primera velocidad
y las hojas de un otoño que llegará
se esparcen y dejan paz y luz

Como si me llevaran el cuerpo para bendecirlo
me dejo dormir sin sueño
por dentro y por fuera
frente a un parque de himnos insalvables
gritos napoleónicos vendedores apócrifos
explosión de mariposas acéfalas
en el donaire de morir que el viento desaparece

Me levanto a las tantas de la mañana
y cumplo mis manías
que
como no estoy escribiendo mis memorias
quedan fuera del poema
doy un salto en el vacío
y caigo aunque no fue caer
esciendo
aunque no fuera lo real
y he aquí que habito la casa
el perfume rabioso de otra época
y me convierto en un rayo láser
sediento y monocorde
que presagia un dolor que no se parece al dolor

Salgo a las calles habaneras
a encontrarme con la vida
la muerte de rozar su dura belleza cotidiana
caminar para que me caminen
en la ciudad que resiste
mirar para que me miren
en la ciudad que resiste
– fantasma irreversible –
de la mentira que se esconde
con mis huesos vestidos de cumpleaños
con mi rostro que ha ensayado ante el espejo
la sonrisa siniestra
mediocre y desproporcionada de quien
entre el profundo aroma
de un té para el jolgorio inaudito
intentará hilvanar los necesarios
apuntes para desinformar a un elefante renacentista

Hoy no es viernes 3 de septiembre y no existo

Soplo la vela a escondidas
y no sé qué edad tengo.

Nuevo milenio

Llegarán los grandes días

Regino Pedroso

Globaliza tu rostro en los espejos
sé un animal libre y fugaz en el eco sistema
no permitas que hagan cenizas tu alma proletaria
te conviertan en una cifra abismal y poco creíble
como noticia manipulada de periódico burgués

Globaliza tus huesos tus instintos de padre y madre
tu semen tus poemas imposibles
tu olor a lluvia tus pasos que regresan
se van y vuelven
rompe la muerte en pedazos necesarios
y muere la muerte que no llegará
irrepetible
irrepetible

Ten la valentía de congelar en el viento
el grito apagado de las aves nocturnas
sé el mundo y tus otros
asume el verso de Antonio Machado
sólo recuerdo la emoción de las cosas
regálate una fantasía la mínima regálate
date el derecho a ser feliz con tu cría
defiende tu espacio cósmico
tu flecha salvaje contra la diana
sé la piedra que se lanza y presagia
que habrá vida en la vida que seguirá a tu vida
anuncia la espada y la decisión
no dejes que te encierren en un DVD
te hagan una fruta apetitosa
tras los cristales de una tienda entre el humo de la ciudad
no te quedes solo entre fantasmas que no existieron
reconoce tu rostro tu imagen desde antiguas guerras
sálvate del suicidio de los que quieren tragarte
borrar tu existencia reinventar tu historia
sin palabras a su manera
sin alegrías a su manera
sin recuerdos a su manera

s én elhatározom hogy aludni fogok
érettségem első éjszakáján
miféle érettség?

Szemem előtt besötétednek a fehér falak
közben a friss fa illatoz
mindent megtesz hogy el ne aludjak
az első sebességre kapcsolom a ventilátort
s a közelgő őszi levelei
békét és fényt hintenek szanaszét

Mintha megáldatni vennék a testemet
hagyom magam álmatlan álomba szenderülni
belülről és kívülről
szemben a menthetetlen himnuszok
napóleoni kiáltások apokrif árusok parkjával
fejtetlen pillangók robbannak szét
a halál kecsességével amit a szél eltünt

Fölkelek reggel valamikor
és eleget teszek mániáimnak
melyek
mivel nem memoárjaimat írom
kimaradnak a versből
ugróm egyet a levegőben
s leesem ha nem esés volt is
hanem ereszkedés
ha nem volt is valóság
s íme itt lakom a házban
más idők dühös illata közepette
s lézersugár lesz belőlem
szomjas és egyhangú
mely fájdalomra nem hasonlító fájdalmat jövendő

Kimegyek a havannai utcákra
hogy szembe jöjjön az élet
hogy hétköznapi szépségével megérintsen a halál
sétáljak hogy sétáltassanak engem
a városban mely ellenáll
nézzek hogy engem nézzenek
a városban mely ellenáll
– megfordíthatatlan kísértet –
a rejtőző hazugságé
születésnapba öltözött csontjaimmal
arcommal mely tükör előtt próbálta el
baljós középsterű
és mértéktelen mosolyát annak aki
a szokatlan mulatságra főzött
tea átható illatában
jegyzeteket próbál egymáshoz öltögetni
hogy félrevezessen egy reneszánsz elefántot

Ma nem szeptember 3-a van s nem létezem

Titkon elfújom a gyertyát
s nem tudom hány éves vagyok.

Új évezred

Jönnék majd nagy napok

Regina Pedraso

Arcod tükrökben globalizáld
és légy szabad és iramló állat az ökoszisztémában
ne engedd hogy proletárlelked hamuvá égessék
mélytengeri és kevésbé hihető híranyaggá változtassanak
mintha polgári lap manipulált híranyaga volnál

Csontjaidat apai és anyai őstőneidet globalizáld
ondódat megíratatlan verseidet
esőszagodat lépteidet melyek visszatérnek
elmennek és megjönnek
zúzd kívánt darabokra a halált
és meghal a halál nem érkezik többé
ismételhetetlenül
ismételhetetlenül

Legyen bátorságod megdermeszteni a szélben
az éji madarak kihűlt kiáltását
légy a világ és minden ivadékod
örizd Antonio Machado versét
csak a dolgok érzésére emlékszem
ajándékozz képzeletet magadnak kicsinykét de ajándékozz
adj jogot magadnak hogy gyermekeddel boldogan élj
védelmezd kozmikus tereid
célpontra néző vad nyílvezződet
légy kő melyet elhajtnak jövőmondó
lesz élet az életben éltednek folytatója
kardot és elszántságot tégy közhírré
ne törd hogy DVD-be zárlanak
étvágygerjesztő gyümölcscsé tegyenek
valami üzlet kirkatűvege mögött a városi fűstben
nem létező kísértetek közt egyedül ne maradj
ismerd fel arcod régi háborúk óta létező képmásod
mentsd meg magad az öngyilkosságtól hiába akarnak lenyelni
kitörülni létezésed újraírní történetedet
szavak nélkül a maguk módján
örömök nélkül a maguk módján
emlékek nélkül a maguk módján

Nadie existió nadie hubo
Son sólo brevísimos ruidos
de hormigas en caravana hacia el bosque
apenas
quién sabe
dicen
nada apreciable a simple vista

Globaliza tu corazón rompe tu aislamiento
sé la naturaleza pródiga indomable
indomable y pródiga
sé el tiempo que no se acaba porque termina
pero sé el tiempo
 poderoso
 universal
imagen que te hará memoria globalizada
asunto de época como polvo de luz

Senki se létezett	senki se volt
Csak aprócska zajai	
a hangyakaravánnak az erdők felé	
alig	
tud róluk valaki	
azt mondják	
első látásra semmi sem értékelhető	

Globalizáld szíved törd szét rácsaid
légy szelídítetlen hatalmas természet
hatalmas és szelídítetlen
légy idő mely nem ér véget bár vége van légy hatalmas
 egyetemes
 idő
képmásodból globalizált emlékezet lesz
korunk tükre akár a fény pora

Készült 300 példányban

**Ez a
101
példány**

ISBN 963 229 356 8
ISSN 0866-4420

Felelős kiadó Simor András

Felelős szerkesztő Tabák András

2006 Vasas-Köz kft nyomda
Felelős vezető Badó Géza

Terjeszti a Könyvtárellátó Közhasznú Társaság